

Monumentnummer*: 524688

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 03 februari 2003
Kadaster deel/nr 82788/1

Woonplaats* Tegelen
Gemeente* Venlo
Provincie* Limburg

Locatiennaam Tegelen
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Tegelen
Sectie* A
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 9227

Omschrijving**

Inleiding

In de kern van Tegelen bevindt zich aan de Grotestraat een SCHOOLGEBOUW met op het achtererf een overdekte SPEELPLAATS. In opdracht van het gemeentebestuur bouwde de Tegelse architect Caspar Franssen in 1916 de "Julianaschool", een openbare lagere school, in een strakke stijl die invloeden vertoont van het Neo-Classicisme. De windvaan op de centrale dakruiter vermeldt het jaartal "1916". In 1927 ging de school over in handen van de katholieke Sint Martinusparochie, waarna in 1929 enkele uitbreidingen volgden. Later werd de school vernoemd tot "Sint Jozefschool". Het geheel vrijliggende gebouw staat op een terrein dat in het zuiden wordt begrensd door de St. Josephstraat, in het oosten door de Grotestraat, in het westen door belendende bebouwing en in het noorden door Plein 1817. In de opzet van 1916 bestond het gebouw uit een evenwijdig met de Grotestraat gelegen schoolvleugel op nagenoeg rechthoekige plattegrond met aan de achterzijde een vrijwel parallel lopende, overdekte speelplaats. In 1929 werden twee praktisch haaks op de achtergevel staande aanbouwen gerealiseerd: een vleugel met gymnastieklokaal langs de St. Josephstraat en een klaslokaal aan de zijde van Plein 1817. Op het voorerf een gazon dat middels een bakstenen voetmuurtje met ezelsrug van de openbare weg wordt afgescheiden. Op het achtererf een open speelplaats, aan de westzijde afgesloten door de overdekte speelplaats uit 1916, aan de zuidzijde en een deel van de noordzijde door de uitbreidingen uit 1929, en aan het resterende deel van de noordzijde door een manshoge ezelsrugmuur uit 1985. Voorts nog uit 1998 daterende, moderne uitbreidingen aan weerszijden van de trappenhuisuitbouw aan de achterzijde van het hoofdgebouw.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Voorliggend object werd door Franssen ontworpen als modelschool voor het lager onderwijs in Limburg. Gerealiseerde derivaten zijn echter soberder uitgevoerd (zoals te Roermond en Reuver) of thans nog maar ten dele bewaard gebleven dan wel gesloopt (zoals te Horst).

Omschrijving

Het gedeeltelijk onderkelderde SCHOOLGEBOUW beslaat een vrijwel L-vormige plattegrond. De hoofdvleugel aan de Grotestraat telt twee bouwlagen plus een kapverdieping onder een met donkerblauwgesmoorde muldenpannen gedekt schilddak. De zijvleugels tellen een bouwlaag plus een kapverdieping onder een schild- en een overstekend zadeldak, beide eveneens gedekt met muldenpannen. dak van de hoofdvleugel op de nokeinden bekroond met pironen. Centraal een octogonale, opengewerkte houten dakruiter met koepeldakje, bekroond met een gestileerde windvaan. Op het achterdakschild diverse breed en hoog opgemetselde bakstenen schoorstenen. Het pand is opgetrokken uit in kruisverband gemetselde baksteen. De gevels worden verticaal geleed en verlevendigd door lisenen. Een omlopende, licht uitgemetselde plint en een entablement in klassieke stijl met overstekende, gekorniste en grotendeels geprofileerde goten op houten klossen zorgen voor horizontale accenten. In de gevels voornamelijk vernieuwde kruiskozijnen, waarin de kleine roedenverdeling goeddeels is verdwenen, op hardstenen lekdorpels en onder anderhalfsteens strekken en rollagen. De symmetrische voorgevel is eenentwintig traveeën breed en wordt op hoofdlijnen geleed door een middenrisaliet en twee hoekrisalieten, alle bekroond met een fronton, dat via aankappende zadeldakjes met de hoofdkap is verbonden. Centraal in elk tympanon een oculus met de originele kleine-roedenverdeling, geornamenteerd met een gestucte koordboog, een hardstenen waterspuwer en uitbundige guirlandes. Lisenen en penanten geleiden de risalieten en tussengelegen geveldelen in zeven reeksen van drie traveeën, die tesamen telkens een klaslokaal vormen. Traveeën voorzien van vensters als voornoemd. In de middenrisaliet wordt op de begane grond de secundaire entree geaccentueerd door een natuurstenen omlijsting. In het bekronende boogfronton een afbeelding van het wapen van Tegelen, hetgeen herinnert aan de oorspronkelijke functie als openbare lagere school. Aan weerszijden van het boogfronton bevinden zich tussen de bouwlagen twee gestucte plaquettes met de opschriften "ST. JOZEF" / "SCHOOL". Overigens in de voorgevel tussen de bouwlagen een reeks keramische ruiten waarin in alternerende vorm afbeeldingen van een uil als symbool van de wijsheid en ontluichtingsroostertjes. De zijgevels zijn soberder uitgevoerd onder gebruikmaking van dezelfde architectonische middelen. De zuidgevel langs de St. Josephstraat bestaat uit de drie traveeën brede kopgevel van het hoofdvolume (secundaire vensters) plus zes venstertraveeën en een deurtravee van de uitbreiding uit 1929. Deze vleugel is later nog verlengd met een eenlaags aanbouw onder plat. De noordgevel aan Plein 1817 bestaat uit een overeenkomende kopgevel plus de gevel van de ongelede uitbreiding uit 1929. Centraal in de oorspronkelijk eveneens volledig symmetrische achtergevel bevindt zich een trappenhuisuitbouw onder een aankappend schilddak, waarop nokpiron en platgedekte dakkapel. Groot rondboogvormig trappenhuisvenster voorzien van secundair glas-in-lood. Lagere uitbouwen ter weerszijden platgedekt en afgesloten met een overstekende, geprofileerde goot op klossen. In het interieur is de hoofdindeling met centrale hal, achtergelegen keizerlijke trap en aan de achterzijde gesitueerde gangen met daaraan grenzende (klas-)lokalen bewaard gebleven. Van belang zijn onder meer de alom aanwezige kleurrijke lambriseringen in diverse tinten geglazuurde steen en de originele, zwartomrande vloeren met rode plavuizen. Daarnaast bevinden zich in de hal een cassettenplafond en een zwartmarmeren eerste steen met ingebeitelde, vergulde tekst: "26 juni 1916 / Op den honderdjarigen Gedenkdag / van het Tractaat van Aken, waarbij / Tegelen aan het Koninkrijk der / Nederlanden werd toegevoegd, / is deze eerste Steen gelegd door / den Burgemeester van Tegelen / W.R.C. van Bastenbatenburg.". Verder in het trappenhuis een keizerlijke trap met hardstenen treden, terrazzo stootranden, een siersmeedijzeren balustrade met houten handlijst, klimmende lambriseringen en een overspannende segmentboog op de verdieping. Tenslotte bevinden zich in diverse lokalen geprofileerde en afgebijloende deurlijsten die evenals enkele hoekkasten voorzien zijn van kleine kroonlijsten.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De binnenplaats wordt aan de westzijde afgesloten door een aanzienlijk langgerekte, overdekte SPEELPLAATS. De speelplaats beslaat een rechthoekige plattegrond en telt één bouwlaag onder een platgedekt dak met overstek op decoratief gesneden houten klossen. Zijgevels, achtergevel en een klein deel van de voorgevel aan de binnenplaats opgetrokken met in kruisverband gemetselde baksteen. In de linker gevel een entree deur op natuurstenen dorpel en onder anderhalfsteens strek. Overige gevels blind. Grootste deel van de voorgevel opengewerkt en evenals de binnenruimte geleed door houten standvinken op natuurstenen poeren. De voorgevel is onder de daklijst afgewerkt met een fries van puntvormige, gerabatte plankdelen. Binnenruimte met harde-klinkervloer. De standvinken geleiden de speelplaats in een ruimte van dertien traveeën lang en twee traveeën diep. Ze ondersteunen houten moer- en kinderbalken en aan de achtergevelzijde tevens eenvoudige, direct in de muur opgelegde houten sleutelstukken.

Waardering

De Sint Jozefschool, bestaande uit een SCHOOLGEBOUW en een overdekte SPEELPLAATS, is van algemeen belang. Het object heeft cultuurhistorische waarden als uitdrukking van een culturele en geestelijke ontwikkeling, in casu de ontwikkeling van het openbare en bijzondere onderwijs in Limburg in de eerste decennia van de twintigste eeuw. De overdracht aan de Sint Martinusparochie illustreert de toenemende invloed van de parochies en het daaraan verbonden onderwijs in parochiescholen. Als modelschool is het object van grote innovatieve waarde voor de typologische ontwikkeling van schoolgebouwen en overdekte speelplaatsen in Limburg. Het object heeft architectuurhistorische waarden vanwege de vrij late en voor schoolgebouwen minder gebruikelijke toepassing van neoclassicistische stijlelementen, vanwege de esthetische kwaliteiten van het architectonische ontwerp en vanwege de verzorgde ornamentiek en detaillering, zoals in de tympanen. Het object heeft ensemblewaarden vanwege de karakteristieke ligging op een goed bereikbare locatie in de kom van Tegelen en vanwege de prominente situering aan de voorname Grotestraat en het Plein 1817, waardoor het object van bijzondere betekenis is voor het aanzien van het centrum van Tegelen. Het object is van belang vanwege het op hoofdlijnen gaaf bewaard gebleven exterieur van schoolgebouw met overdekte speelplaats en diverse bewaard gebleven elementen in het interieur. Het object heeft zeldzaamheidswaarde als modelschool en vanwege de overdekte speelplaats, waarvan in Limburg inmiddels nog maar weinig specimen met voorliggende verschijningsvorm resteren.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Onderwijs en wetenschap

Functie

Schoolgebouw

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument